Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1349

Vragen van de leden **Yücel**, **Bouwmeester** en **Otwin van Dijk** (allen PvdA) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het onderzoek «Geldzaken in de praktijk 2015» van het Nibud* (ingezonden 9 december 2015).

Antwoord van Staatssecretaris **Klijnsma** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en sport (ontvangen 2 februari 2016).

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van het onderzoek «Geldzaken in de praktijk 2015» van het Nibud?[1]

Antwoord 1
Ja

Vraag 2
Deelt u de zorgen van het Nibud over hoge zorgkosten als belangrijkste reden voor betalingsachterstanden?

Antwoord 2
Het is zorgelijk als mensen herhaaldelijk te maken hebben met betalingsachterstanden. Het is in dergelijke situaties van groot belang dat inkomsten en uitgaven zo snel mogelijk weer in evenwicht worden gebracht. Voor de laagste inkomens geldt in algemene zin dat stijgende huur en zorgkosten grotendeels worden gecompenseerd via een hogere huur- en zorgtoeslag. Daarnaast houdt het kabinet de koopkracht van met name de lagere inkomens nauwlettend in de gaten. Zo zijn werkenden met een laag inkomen er door kabinetsbeleid fors op vooruitgegaan en zijn minima (vooral met kinderen) zoveel mogelijk ontzien. Komend jaar gaan uitkeringsgerechtigden er in doorsnee 0,7% op vooruit omdat het kabinet de koopkracht voor deze groepen heeft gerepareerd via uitstel van de bezuiniging op de huurtoeslag, een verlenging van de tijdelijke verhoging van de zorgtoeslag en via een hoger kindgebonden budget en kinderbijslag. Gemeenten kunnen waar nodig maatwerk bieden om mensen die te maken hebben met financiële problemen te ondersteunen.

[1] Nibud. Geldzaken in de praktijk 2015. 7 december 2015.

ah-tk-20152016-1349
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2016

Vraag 3
Bent u het er mee eens dat het alarmerend is dat meer dan een kwart van de consumenten moeite heeft met het vinden van relevante financiële informatie, en dat 70 procent van de mensen niet weet waar zij terecht kunnen voor hulp bij schulden?

Antwoord 3
Dit is inderdaad niet wenselijk, maar het beeld is wel iets genuanceerder. Uit het onderzoek van Nibud blijkt namelijk ook dat 56 procent van de respondenten wel denkt te weten waar zij terecht kunnen met persoonlijke problemen zoals schulden als het nodig is. En dat consumenten met een lening, roodstand of consumenten die moeilijk rondkomen wel vaker weten waar ze terecht kunnen. Maar dit kan beter.
Wanneer iemand niet kan rondkomen is het belangrijk dat hij zich in een vroeg stadium wendt tot de gemeente, zodat het ontstaan van problematische schulden voorkomen kan worden. Daarbij is het belangrijk dat gemeenten vervolgens laagdrempelige informatie, regelingen en diensten, zoals schuldhulpverlening, aanbieden. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in informatievoorziening over geldzaken door organisaties die zich richten op consumenten. Denk daarbij aan het Nibud, Wijzer in Geldzaken en de website zelfjeschuldenregelen.nl van het Nibud en de brancheorganisatie voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (de NVVK). Dit is van groot belang. Specifieke informatie over zorgkosten ontvangen burgers via verschillende kanalen. Zo verzorgt Zorgverzekeringslijn.nl (SKGZ) in opdracht van het Ministerie van VWS de voorlichtingsactiviteiten gericht op wanbetalers en onverzekerden. Dit doen zij met een telefonisch informatie- en adviespunt, een website, voorlichtingsmateriaal en bijeenkomsten. In de Verzekerdenmonitor 2015[2] staat beschreven dat de Zorgverzekeringslijn met deze activiteiten steeds meer mensen weet te bereiken. Zorgverzekeraars informeren verzekerden met betalingsachterstanden onder andere met brieven over de mogelijkheden van een betalingsregeling en verwijzen naar mogelijkheden voor schuldhulpverlening. Daarnaast bieden zorgverzekeraars in toenemende mate (preventief) de mogelijkheid van gespreide betaling.

Vraag 4 en 5
Welke rol ziet u hierbij weggelegd voor wijkteams en gemeenten, mede in het licht van de motie waarbij wordt uitgesproken dat het signaleren van armoede en schulden een integraal onderdeel moet worden van het takenpakket van wijkteams?[3]
Bent u het ermee eens dat loketten voor informatie en hulp bij inkomensondersteuning en schulden beter gebundeld moeten worden, zodat er vanuit de situatie van mensen in samenhang hulp geboden kan worden, zoals de Kamer in een motie heeft gevraagd?[4]

Antwoord 4 en 5
In de brief van 27 november jl.[5] heb ik gereageerd op de motie van lid Yücel[6] waar u naar verwijst. Wijkteams kunnen inderdaad een cruciale rol spelen bij signaleren van armoede en schuldenproblematiek. In de praktijk is dit vaak ook het geval. Daarnaast kunnen sociale wijkteams laagdrempelige voorzieningen zijn voor burgers om even naar binnen te lopen en vragen te stellen over zaken waar zij tegen aanlopen. In veel gevallen spelen hier ook financiële vragen. Uw Kamer onderstreepte het belang van laagdrempelige dienstverlening en preventie en vroegsignalering van schulden nogmaals met de aangehouden motie van de leden Koser-Kaya en Yücel[7], die vraagt om een faciliterende rol te vervullen bij de instelling van financiële loketten en te onderzoeken op welke manier ze het beste opgericht en vormgegeven kunnen worden. In reactie op deze motie ben ik op bezoek geweest bij het Geldloket in Amersfoort.

---

[2] Kamerstuk 33 077, nr. 15
[3] Kamerstuk 24 515 nr. 315
[4] Kamerstuk 24 515 nr. 316
[5] Kamerstukken II, 2015–2016, 24 515, nr. 322
[6] Kamerstukken II, 2015–2016, 24 515, nr. 315
[7] Kamerstukken II, 2015–2016, 24 515, nr. 316

Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor het aanbieden van schuldhulpverlening aan hun burgers. Hier hoort ook preventie bij. Uit de praktijk en onderzoeken zoals het onderzoek van het Nibud en het recent uitgevoerde onderzoek *Huishoudens in de rode cijfers 2015*[8], blijkt dat het laagdrempelig inrichten van deze verantwoordelijkheid van groot belang is. Het kabinet wil gemeenten hierbij faciliteren en ondersteunen. Daarom heeft het kabinet 100 miljoen euro per jaar extra uitgetrokken voor armoede- en schuldenbeleid, waarvan 90 miljoen euro voor gemeenten. Zo kunnen gemeenten meer werk maken van het voorkomen, signaleren en verhelpen van schulden.
Het is aan gemeenten zelf hoe zij een laagdrempelige en preventieve aanpak vormgeven. Er zijn goede voorbeelden in het land van sociale wijkteams die deze rol vervullen. Het Geldloket in Amersfoort is hier een voorbeeld van. Het is van groot belang dat gemeenten van elkaar leren en niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Daarom faciliteert dit kabinet gemeenten ook door stevig in te zetten op kennisuitwisseling. Concreet door in januari een Peer-Review te organiseren over de wijze waarop sociale wijkteams beter geëquipeerd kunnen worden om armoede te bestrijden. Dit gebeurt in het kader van de prioriteit «armoedebestrijding» tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie waarbij de integrale aanpak centraal staat. De uitkomsten van de Peer-Review worden door de Europese Commissie gebundeld en gepubliceerd en door mij verspreid richting gemeenten. Daarnaast heb ik in mijn Verzamelbrief aan Gemeenten van 18 december jl. aandacht gevraagd voor het Geldloket in Amersfoort. Deze verzamelbrief is ook naar de Tweede Kamer gestuurd. Ik roep hierin gemeenten op om kennis te nemen van de aanpak van het Geldloket en zich hier door te laten inspireren.

Vraag 6 en 7
Hoe ziet u de mogelijkheden tot compensatie voor de zorgkosten in het algemeen? Deelt u de mening dat er veel verschillende manieren van compensatie voor zorgkosten bestaan, zoals bijvoorbeeld de zorgtoeslag, het terugvragen van zorgkosten, en de mogelijkheid tot gespreide betaling, maar dat verzekerden hier niet in alle gevallen van op de hoogte zijn, en daarom niet iedereen toegang tot deze compensaties heeft?
Bent u het ermee eens dat deze mogelijkheden beter vindbaar moeten worden voor diegenen die hier gebruik van kunnen maken? Op welke manier bent u bereid dit te stimuleren?

Antwoord 6 en 7
In ons zorgstelsel zijn verschillende maatregelen genomen om de financiële toegang tot zorg voor een ieder te waarborgen. In de brief van 28 oktober jl. naar aanleiding van het onderzoek naar de aard en omvang van zorgmijding[9] heeft de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) deze maatregelen beschreven. Voorts zijn in deze brief verschillende acties aangekondigd om de bekendheid met deze acties te vergroten voor mensen met een laag inkomen, jongvolwassenen in de leeftijdscategorie 18–39 en mensen in achterstandswijken. De Minister van VWS is reeds met diverse partijen (zoals de Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen en de VNG) in gesprek om tot gedegen doelgroepgerichte voorlichtingscampagnes te komen.

Vraag 8
Bent u ervan op de hoogte dat gemeenten bijvoorbeeld een budget van 260 miljoen euro hebben gekregen voor compensatie van zorgkosten en gerichte ondersteuning? Kan worden aangegeven hoe dat budget op dit moment door gemeenten wordt ingezet?

Antwoord 8
Gemeenten hebben de vrijgekomen middelen uit de voormalige Wtcg en de CER (€ 45 miljoen in 2014 oplopend tot € 268 miljoen structureel vanaf 2017) op verschillende wijze ingezet. Zoals eerder aan uw Kamer gemeld in de

---

[8] Zie https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/11/27/bijlage-2-huishoudens-in-de-rode-cijfers-2015
[9] Kamerstuk 29 689, nr. 664

derde voortgangsrapportage HLZ[10], is uit het onderzoek dat tezamen met de voortgangsrapportage op 2 november jl. aan uw Kamer is gestuurd, naar voren gekomen dat vrijwel alle gemeenten de middelen (deels) hebben ingezet om de collectieve verzekering voor minima en chronisch zieken uit te breiden. Nagenoeg alle gemeenten bieden momenteel een collectieve verzekering (inclusief aanvullend pakket) voor minima en chronisch zieken aan. Daarnaast zijn de middelen ingezet in de vorm van aparte specifieke financiële regelingen voor bijzondere en noodzakelijke kosten, om de eigen bijdragen van maatwerkvoorzieningen te verlagen en/of de bijzondere bijstand te verruimen.

Vraag 9
Hoe staat het op dit moment met de najaarscampagne, en welke resultaten worden hiervan verwacht, waarover de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in haar brief van 25 oktober 2015 over de verhoging van het eigen risico en zorgmijding stelt dat er bij verzekerden misvattingen bestaan over het eigen risico en de zorgtoeslag, waaraan zij in de najaarscampagne extra aandacht zal besteden?[11]

Antwoord 9
In deze vraag wordt verwezen naar een brief van 25 oktober 2013 (Kamerstuk 29 689 nr. 479). We gaan er echter van uit dat bedoeld zal zijn de brief van 28 oktober 2015 «Onderzoek omvang en aard van zorgmijding» (Kamerstuk 29 689, 664).
De najaarscampagne is 1 december 2015 van start gegaan. De doelstelling van de campagne is het kennisniveau van de burgers over het eigen risico van de zorgverzekering te laten toenemen.
Deze publiekscampagne bestaat uit inzet van diverse communicatiemiddelen (radiospots, online video, bannering en een advertentie in huis-aan-huis bladen) in diverse media die de burgers verwijzen naar de campagnesite «meerwetenoverzorg.nl». Daarnaast is een uitgebreid artikel over de zorgverzekering aangeboden als bijlage bij huis-aan-huis bladen,
Op de campagnesite, in de communicatie-uitingen en in het artikel bij de huis-aan-huisbladen is benadrukt dat de zorgtoeslag dient om de premie en het verplicht eigen risico te betalen. Tevens worden jongeren erop gewezen dat vanaf 18 jaar recht op zorgtoeslag bestaat. De campagnesite verwijst voor gedetailleerde informatie door naar de site van de Belastingdienst/toeslagen. Tevens is op de campagnesite en op de reguliere website rijksoverheid.nl een opsomming gegeven in welke situaties het verplicht eigen risico niet verschuldigd is (zoals de huisarts, wijkverpleging, verloskundige en kraamzorg en nog enkele andere situaties).
In aanvulling op de publiekscampagne via media zal van januari tot en met mei 2016 een voorlichtingsteam aanwezig zijn op beurzen en markten waar veel publiek komt.

[10] Kamerstuk 34 104, nr. 83
[11] Kamerstuk 29 689 nr. 479